

Література:

1. Капсамун І., Торба В. В пошуках моралі й авторитетів. *Газета День*. 2017. № 135–136.
2. Небоженко В. Скелет нації: герої – авторитети – мудреці : веб-сайт. URL: <http://informat.com.ua/uk/skelet-natsiyi-geroyi-avtoriteti-mudreysi/> (дата звернення: 9.11.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-19>

ОБСТОЮВАННЯ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Гречкосій Р. М.

докторант кафедри філософії

*Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Беззаперечним є той факт, що весь світ знаходиться в втягнутому в процес тотальної глобалізації. Не виключенням цього є і наша українська культура, яка попри тяжкі втрати культурної спадщини через війну ще й розпоршується завдяки трансформаційним силам, якими тисне глобалізація.

Як зазначає Френсіс Фукуяма, який свято вірить та обстоює ідеї «глобалізованої демократії», глобалізація є явищем, яке розпочалося геть далеко до початку XXI століття. «Поширення комунікаційних і транспортних технологій посприяло ще одній важливій зміні, яка відбулася протягом цього самого періоду: появі ранньої форми глобалізації, завдяки якій ідеї в безпрецедентних масштабах почали перетинати політичні кордони. До 1800 року розвиток політичних інститутів відбувався переважно в контексті окремих суспільств, хоч деякі з них мали досить великий розмір» [1, с. 35]. Той нестримний економічний розвиток, який розпочався після 1800 року призвів до утворення нових форм соціальної мобільності, між суспільствами почала налагоджуватися комунікація, хоча й була не надто вже інтенсивною. Той період в якому живемо ми – є не чим іншим, як вивершенням глобалізаційного процесу, оскільки йому максимально сприяють надшвидкісні технології, засоби зв'язку та комунікації тощо. Відповідно на момент сьогодення ми маємо певний результат

взаємопов'язаних та взаємосплетених культур, що так часто фахівці хочуть підвести під визначення «глобальної економіки» чи «глобальної культури».

Проводячи свого роду аналітику поступовості процесів глобалізації Френсіс Фукуяма наводить приклад того, що ще в ті далекі часи навіть теземні культури намагалися протистояти цьому явищу та не дуже охоче допускали подібне змішання, (а частіше йшлося про цілковите знищення), своїх унікальних культур). «Процес глобалізації всерйоз розпочався з того, що європейські мандрівники в XV столітті почали плавати й досліджувати землю, а паралельно відбувався розвиток колоніалізму, і несподівано все це привело до контактів між цілими континентами. Протистояння корінних, туземних суспільств усього світу і західної культури з її інститутами мало глибокі й часто смертельні наслідки. Усе це також означало, що політичний розвиток назавжди припинив бути чимось, що відбувається переважно в межах одного регіону або одного суспільства. Далі іноземні моделі будуть примусово насаджуватись або добровільно адаптуватися місцевими мешканцями за дуже різних умов відповідного інституційного розвитку» [1, с. 143]. І дійсно, якщо ми пригадаємо ще шкільну програму зі «Світової історії», або візьмемо в якості наочного матеріалу низку фільмів, то побачимо, що, так звані, тубільні культури вкрай негативно були налаштовані проти всіляких втручань в їх культуру чи суспільний лад. Власне, це було умотивоване розумінням можливих впливів, які несли з собою всі ті «цивілізовані» західні культури, а відтак свідомим бажанням втримати свою унікальність та ідентичність.

І як би не намагався Френсіс Фукуяма, доводити те, що глобалізація максимально сприяла поширенню демократії, розвитку державних політик, довгостроковість стратегій розвитку чи прогресивного розвитку, все ж не можна відмітити і той нищівний для локальних культур наслідок, який вона внесла в окремі культури. Вивіливши та зміцнивши глобальні західні культури з їх цінностями, локальні довелося захищати та майже вносити в Червону книгу. І жодне виправдання по типу міцних політичних інститутів чи прав людини не здатне перекрити ту зячучу діру, якою стає та чи інша вироджувана культура.

Література:

1. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії / пер. з англ. Роман Корнута, Тарас Цимбал. Київ : Наш Формат, 2019. 608 с.